

Rektor
Uppsala universitet
Box 256
751 05 Uppsala

Juridiska avdelningen
Pontus Kyrk
BESLUT

2000-06-21
Reg.nr 31-2305-99

Anmälan mot Uppsala universitet vad gäller antagningen till D-kursen i företagsekonomi inom ekonomprogrammet mm

Anmälan

Y har hos Högskoleverket kritiserat Uppsala universitet för handläggningen av hans ansökan om antagning till D-kursen i företagsekonomi. Han har därvid anfört bl.a. följande. Han blev antagen till ekonomprogrammet, 160 poäng, vid Uppsala universitet höstterminen 1998. Han har redan tidigare slutfört A-kursen i företagsekonomi på företagsekonomiska institutionen vid Uppsala universitet. B- och C-kurserna har han genomgått vid Stockholms universitet och sökt att få dessa tillgodoräknade inom programmet. Han har vid tre antagningstillfällen förbigåtts vid urvalet till ovan angivna kurs alternativt förvägrats gå kursen trots att han uppfyller behörighetskraven. Vid första tillfället, vårterminen 1999, sökte han kursen såsom fristående kurs. Vid andra tillfället, höstterminen 1999, inom ekonomprogrammet och vid det tredje tillfället, vårterminen 2000, ånyo som fristående kurs. Vid varje tillfälle har han meddelats att han tillhör fel sökandekategori. Han ställer sig även frågande till varför han inte blivit s.k. reservplacerad på D-kursen i företagsekonomi, vilket han borde ha blivit eftersom han uppfyller behörighetskraven.

Universitetets svar mm

Uppsala universitet har anfört bl.a. följande. Universitet konstaterar inledningsvis att Y är behörig att söka D-kursen i företagsekonomi. Detta ärende synes främst gälla de anvisningar som utfärdats av den företagsekonomiska institutionen för antagningen till fortsatta studier inom ekonomprogrammet och de beslut som fattats av antagningsenheten med stöd av dessa anvisningar. Av anvisningarna för anmälan till kurser inom ekonomprogrammets allmänna internationella inriktning, 160 poäng, höstterminen 1999 framgår i punkten 10 bl.a. att studerande på en högre termin alltid prioriteras före en sökande på en lägre termin och att antal terminer räknas från och med den termin studenten antogs till ekonomprogrammet. Bakgrunden till den sistnämnda regeln är att det av resurs- och kvalitetsskäl inte är möjligt att garantera antagna studenter med för examen tillgodoräkningsbara meriter omedelbar kursplats på högre terminer. Resurserna måste i första hand planeras för ett normalflöde. Samma princip - "uppflyttning" i

BESLUT

2000-06-21

Reg.nr 31-2305-99

Sid 2

mån av plats - tillämpas inom alla program vid universitet. Efter förnyad genomgång av de antagna till berörda kurser vill universitetet tillbakavisa Y:s påstående att anvisningarna för urval bland de sökande inte iakttagits av antagningsenheten. Ekonomiprogrammet omfattar åtta terminer - de antagna tillhör åttonde, sjunde och sjätte terminerna räknat från sin antagningstermin och har alla enligt företagsekonomiska institutionens bedömning, hållit sig inom den rekommenderade studieordningens ramar. Höstterminen 1999 utgjorde Y:s tredje termin. Studenter på lägre terminer hänvisas till att begära studieavbrott på programmet och söka kursen som fristående kurs om man är behörig. Vad gäller den omständigheten att Y på antagningsbeskedet angivits tillhöra fel sökandekategori i stället för att reservplaceras, är anledningen till detta rent antagningsteknisk: när anmälningsstatistiken förelåg konstaterade antagningsenheten och företagsekonomiska institutionen i samråd att tillgängliga platser på de berörda kurserna plus övertag för att kompensera ev. återbud, inte skulle förslå längre än till sökande från sjätte terminen. I stället för att meritvärdera sökande från femte t.o.m. första terminen för reservplaceringar, utnyttjades möjligheten att ge ett samlingsbesked. Universitetet anser att detta arbets sätt på intet sätt påverkat Y:s möjligheter att antas till berörda kurser i negativ riktning.

I ett meddelande till Y den 6 augusti 1999 har studievägledaren vid Uppsala universitet upplyst honom om att för kurser lästa vid svenska universitet/högskolor görs inget formellt tillgodoräknande utan att sådana kurser överförs i stället vid utfärdande av examensbevis.

Byråchefen vid Uppsala universitet har på förfrågan från Högskoleverket telefonledes anfört att Y vid antagningen till D-kursen i företagsekonomi vårterminen 2000 sökt nämnda kurs såsom fristående, men ej anmält studieuppehåll eller studieavbrott. I följd härav blev han struken vid antagningen.

Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH) har i beslut den 29 september 1999, reg.nr. 32-441-99, avvisat Y:s överklagande. Som skäl härför har ÖNH angett att universitetets besked att Y inte har rätt att - utan att ha genomgått viss del av programmet - antas till D-kursen i företagsekonomi inom programmet, inte är en fråga som kan prövas av nämnden.

Högskoleverkets bedömning

Tillämpliga bestämmelser

Av 6 kap. 12 § högskoleförordningen (1993:100) framgår att en student som med godkänt resultat har gått igenom en viss grundläggande högskoleutbildning vid en högskola inom landet, har rätt att tillgodoräkna sig detta för motsvarande utbildning vid någon annan högskola. Högskolan skall pröva om en tidigare utbildning kan godtas för tillgodoräknande. Beslut om tillgodoräknande kan överklagas till ÖNH (6 kap. 14 § och 12 kap. 2 § 5 p. högskoleförordningen).

I 7 kap. 1 § högskoleförordningen anges att antagning till grundläggande högskoleutbildning skall avse en kurs eller ett utbildningsprogram.

I 6 kap. 6 - 9 §§ högskoleförordningen finns bestämmelserna om kursplaner och utbildningsplaner. Av bestämmelserna framgår bl.a. att i kurs- resp. utbildningsplanen skall anges de krav på särskilda förkunskaper och andra villkor som gäller för att bli antagen till kursen/utbildningen och de övriga föreskrifter som behövs samt att det för kurser inom programmet skall finnas kursplaner.

Universitetets föreskrifter om urval inom ekonomprogrammet

I utbildningsplanen för ekonomprogrammet har fakultetsnämnden fastställt vissa urvalsregler. Enligt dessa regler skall ekonomstudenter beredas plats till valt huvudämne om de följer den rekommenderade studiegången.

I kursplanen för examensarbete D-nivå 10 poäng anges endast förkunskapskravet: 41-60 poäng företagsekonomi inklusive examensarbete C-nivå.

Företagsekonomiska institutionen har utfärdat de av universitetet återopade anvisningarna enligt vilka studerande på en hög termin prioriteras alltid före en sökande på en lägre termin förutsatt att kursen söks i enlighet med den rekommenderade studiegången samt att antal terminer räknas fr o m den termin studenten antogs till programmet.

Universitetet har i sitt svar till Högskoleverket anfört att bakgrunden till regeln är att det av resurs- och kvalitetsskäl inte är möjligt att garantera antagna studenter med för examen tillgodoräkningsbara meriter omedelbar kursplats på högre terminer.

Enligt Högskoleverkets uppfattning är universitetets regler eller i vart fall tillämpning av fakultetsnämndens föreskrifter i utbildningsplanen inte förenliga med författningsbestämmelserna om tillgodoräknande och med universitetets ansvar mot studenter antagna till ett program. Ett tillgodoräknande av en kurs borde rimligtvis medföra att en student på ett program inte behöver gå om motsvarande kurs på programmet och istället kan genomgå de kurser han ännu inte klarat av för att kunna erhålla examen. Syftet med bestämmelserna om tillgodoräknande är för övrigt att underlätta studenternas rörlighet. Institutionens anvisningar försvarar däremot för till programmet antagna studenter med tillgodoräkningsbara meriter från andra lärosäten att fortsätta sin utbildning vid universitetet.

Högskoleverket ställer sig därför kritiskt till hur universitetets föreskrifter om urval inom ekonomprogrammet utformats.

Universitetets praxis beträffande tillgodoräknande

Av universitetets ovannämnda meddelande till Y och universitetets svar till Högskoleverket framgår att universitetet har som praxis att inte göra något formellt tillgodoräknande för kurser lästa vid svenska universitet.

Av föreskrifter om tillgodoräknande i högskoleförordningen följer dock att lärosätena skall fatta sådana beslut. Lärosätenas prövning och möjlighet att överklaga

BESLUT

2000-06-21

Reg.nr 31-2305-99

Sid 4

sådana beslut stärker studenternas rättssäkerhet. Högskoleverket förutsätter att universitetet i fortsättningen prövar frågor om tillgodoräknande i enlighet med vad som föreskrivs i högskoleförordningen.

Universitetets förfarande gentemot Y

Av utredningen framgår att Y under den aktuella tiden varit antagen till Uppsala universitets ekonomprogram. Universitetet har meddelat honom att frågan om eventuellt tillgodoräknande av kurser lästa vid andra universitet avgörs när ansökan om examen inkommer. Det är således enligt universitetet ej möjligt att genom tillgodoräknande "hoppa över" några terminer. Y har dock befunnits behörig att söka D-kursen inom programmet. Trots det har han under återopande av institutionens och fakultetsnämndens urvalsregler strukits såsom tillhörande "fel sökandekategori" utan att hans meriter har prövats.

Uppsala universitet synes i det aktuella fallet ha funnit att Y:s utbildning från Stockholms universitet motsvarar B- och C-nivåerna inom Uppsala universitets ekonomprogram. Genom att inte fatta ett formellt beslut om tillgodoräknande har dock universitetet inte gett Y någon vägledning om hur han borde komplettera sin utbildning och vad han har för meriter i jämförelse med de andra sökanden till D-kursen. Han har på obestämd tid ställts utanför möjligheten att genomgå denna kurs. Han har således i praktiken inte kunnat tillgodoräkna sig sin tidigare utbildning för att kunna läsa vidare och inte fått någon möjlighet att överklaga universitetets beslut.

Eftersom Y har varit antagen till ekonomprogrammet har det inte funnits någon grund för att hänvisa honom till att begära studieavbrott på programmet och söka D-kursen som fristående kurs.

Sammanfattningsvis anser Högskoleverket att universitetet genom att inte ta hänsyn till Y:s tidigare utbildning och återopla terminplacering vid universitetet som urvalsgrund vid ansökan till kursen har ställt honom i en oklar situation och försvarat för honom att fortsätta sin utbildning vid Uppsala universitet. Vad universitetet har anfört beträffande resurs- och kvalitetsskäl föranleder inte annan bedömning. Högskoleverket är således kritiskt till hur Uppsala universitet har hanterat Y:s ärende. Universitetet anmodas att senast den 15 augusti 2000 redovisa vilka åtgärder universitetet avser att vidta med anledning av verkets kritik.

På Högskoleverkets vägnar

Teresa Edelman
verksjurist

Pontus Kyrk
föredragande verksjurist

HÖGSKOLEVERKET

BESLUT

2000-06-21

Reg.nr 31-2305-99

Sid 5

Kopia till Y